СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVII. Ч. 155. Джерзи Сіті, Н. Дж., пятниця, 5. липня, 1929. VOL. XXXVII. No. 155. Jersey City, N. J., Friday, July 5, 1929. THREE CENTS.

25,000 КРАВЦІВ ЗГОЛОШУЄТЬСЯ НА СТРАЙКОВІ ЗБОРИ

ЗНАЧИТЬ, 90% РОБІТНИКІВ СОЛІДАРИЗУЄТЬСЯ ЗІ СТРАЙКОМ.

НЮ ЙОРК, 3. липня. — Нюйорський кравецький страйк показується великою побідою робітничої солідарности. На вічах, скликаних урядом юнії для страйкових заряджень, зявилося разом 25,000 робітників, або 90% всіх кравців у Ню Йорку. Наслідком сього ґенерального виходу робітників півтори тисячі нюйорських кравецьких шап нині не працювало.

Поліція сподівалася поважних замішань порядку з приводу розпочаття страйку. З тої причини сконсиґнувала вона 300 спеціяльних полісменів. Однак її предвиджування не здійснилися: нарушень спокою не було. Тільки в одному місці побилися страйкарі з нестрайкуючими робітниками. Всіх арештів з приводу страйку було пять.

Кравецька юнія заявляє своє вдоволення страйком.

ҐРІЗЬБА СТРАЙКУ НА ДВОХ ЗЕЛІЗНИЧИХ ЛІНІЯХ.

РОБІТНИКИ ГОЛОСУЮТЬ НАД СТРАЙКОМ.

ШИКАҐО, Илинойс, 3. липня. — Машиністи на зелізницях Мезуре Пасифик та Терминел Рейлровд Асосіейшен оф Ст. Луис голосують тепер над тим, чи їм не вийти на страйк, щоби в сей спосіб заставити сі зелізничі підприємства розважати скарги юнії проти скривдження кількох робітників.

Силу робітників ослаблює суперечка між двома юніями за право представляти робітників у сій боротьбі проти підприємців.

ЗАВОРУШЕННЯ МІЖ СТРАЙКАРАМИ Й СКЕБАМИ.

МІСЬКА РАДА КОМІШЕНЕРІВ ПИТАЄ УЧАСНИКІВ СТРАЙКУ ЗА ПРИЧИНУ.

НЮ ОРЛІЄНС, 3. липня. — Позавчора почався тут страйк робітників на трамваях. Трамваї не ходять. Підприємство каже, що воно не буде навіть пробувати висилати вози перед 4. липня.

Рада міських комішенерів вислала до підприємства й робітничої юнії листа зі запитом, чому трамваї не ходять. Рада каже, що страйк її заскочив.

Між страйкарми та робітниками, що зголосилися до роботи, прийшло до бійок. Кількох робітників треба було відставити до шпиталю.

ПРЕЗИДЕНТ СКЛИКУЄ ДІТОЧУ КОНФЕРЕНЦІЮ.

МАЄ ВІДБУТИСЯ НА СЛІДУЮЧИЙ РІК.

ВАШИНГТОН, 3. липня. — Президент Гувер видав нині заклик до зібрання так званої діточої конференції для розглядання ріжних питань, відносячихся до дітий, як питань здоровля, забави й т. п.

Подібна конференція відбулася ще за президента Рузвелта.

На кошти, звязані зі сею конвенцією, визначається суму 500,000 долярів. Зложили її приватні жертводавці.

ЛЕҐ ПРИЙМАЄ СТАНОВИЩЕ ГОЛОВИ ФАРМЕРСЬКОЇ РАДИ.

ЗРІКАЄТЬСЯ ПЕНСІЇ 100,000, ПРИЙМАЄ 12,000.

ВАШИНГТОН, 3. липня. — Александер Леґ, голова підприємства Інтернешенел Гарвестер Ко., заявив готовість служити урядови як голова фармерської ради.

На сьому становищі він буде побирати 12,000 долярів у рік. Як голова підприємства Інтернешенел Гарвестер Ко. він побирав 100,000 долярів у рік.

Його номіноване має ще бути потверджене сенатом, де, як кажуть, поступові сенатори противляться його номінованю.

ЗАХОДИ ДО ВІДКЛИКАННЯ ІМІҐРАЦІЙНОГО ЗАКОНА ПРО „НАЦІОНАЛЬНЕ ПОХОДЖЕННЯ".

ВАШИНГТОН, 3. липня. — Сенатор Рід веде далі свою акцію за відкликанням теперішнього іміґраційного закона про „національне походження".

Орґанізація „Американська Коаліція" виступила проти того, щоб іміґрантів з Мексика ставити на лісту іміґрантів, підлягаючих квоті.

ЛІТАЄ 8,000 СТІП ПОНАД СКАЛИСТІ ГОРИ.

ЗРІСТ ЧИСЛА ЛАЙСЕНСІВ НА ЛІТАННЯ.

ВАШИНГТОН, 3. липня. — Літак почтового уряду осягнув підчас лету зі Солт Лейк Сити до Шеїн висоту 8,000 стіп понад уровенем моря. Лету доконано в ночі. Літак вели зі землі сильні електричні маяки.

За послідних 6 місяців уряд ствердив великий попит за лайсенсами летунів, летничих механиків і літаків. За той час видано 2,419 лайсенсів для летунів.

ТАРАХКАВЕЦЬ У ЦЕРКВІ.

МАРШЕЛВИЛ, Джорджія, 3. липня. — Підчас своєї проповіди минулої неділі методиський проповідник М. Т. Веб побачив у церкві гадюку. Була вона з роду найбільше їдовитих гадів Америки, тарахківців (гремучих гадів). Лежала вона в ямці одного великого церковного ліхтаря та слідила за кождим рухом проповідуючого.

На хвилину проповідник хотів оповістити зібраним про сю непрошену гостину, але він знав, що вістка про тарахкавця в церкві може викликати серед зібраних вірних поляку, яка може скінчитися навіть смертю від задушення в натовпі. Тому він далі проповідував, закриваючи своє занепокоєння.

Коли вже богослуження скінчилося, проповідник повідомив церковного паламаря, оба добули довжезного друка й ним вигнали гадюку зі свічника, а відтак ним її вбили. Вона мала 6 стіп довжини, а 5 цалів обему.

СМЕРТЬ ДІТИЙ ВІД ТАЄМНОЇ ОТРУЇ.

Двоє дітий померло в трентонськім (Ню Джерзи) шпиталі серед ознак затроєння. Лікарі ще не знають напевно, яка се була отруя та звідки вона взялася. Поліція догадується, що отруя була в молоці. Лікарі й поліція ведуть слідство.

НІМЕ СВЯТО.

В дуже дивний спосіб святкувала цього року бережанська „Просвіта" свято Т. Шевченка. На сцені зявилися учасники, звернулися в сторону Шевченкового бюсту, дивилися на нього кілька хвилин й опустили сцену серед живих оплесків стоячої публики. Це повторилося пять разів. Мовчаливе це свято означало протест проти його заборони, хоч у склад програи входили твори Шевченка, взяті з авторизованих шкільних книжок. Цікаво, що старосто відкинуло прохання о дозвіл свята, мотивуючи, що „протектора свята, посла Західного, не можна буде взяти до відвічальности за перебіг свята". Гідний причинок до погляду маршалка Пілсудського, що польський парлямент це дім божевільних.

МІЖНАРОДНІ СТУДЕНТСЬКІ ЗІЗДИ.

В серпні ц. р. відбудуться чергові Зїзди Міжнародньої Студентської Помочі в Кремс (Австрія) й Міжнародньої Студентської Конференції (CIE) в Будапешті. Управа Центрального Союза Українського Студентства почала приготовання для висилки української делеґації на ці зїзди. Делеґація має порушити на зїздах справу положення українського студентства, справу українських високих шкіл у краю та на еміґрації і вкінці переперти українську мову як четверту міжнародню.

ІСТОРИЧНИЙ МУЗЕЙ У РАЙМС.

Маншетові ґудзики Робеспієра, капшук, що належав колись ґенералови Ляфаєтови, й молитвенник, який супроводив королеву Марію Антоанету аж до сходів ґільотини, находяться між виставленими історичними предметами музею у Раймс. Між иншими цікавими реліквіями находиться в цім музею й дзвін старого ратуша в Раймсі, яким дано в свій час знак до революції. Відвідувачі музею можуть читати такі слова в молитвеннику Марії Антоанети: „Сьогодня, 16. жовтня, о год. 4.30, з моїх очей не течуть уже сльози. І так не можу я вже плакати за вами, бідні, бідні мої діти. Прощайте! Прощайте! Марія Антоанета". За кілька годин прийшла вона до себе й з королівською міною ступила на шафот.

ДОХОДИ КАСИНА В МОНТЕ-КАРЛЬО.

Помимо маленької революції, яка вибухла в Монте-Карльо, та всіх скарг, що сезон був поганий, касино закінчило білянс гарною сумою доходу: 80 міліонів франків. В порівнанню з попередними роками оказується, що рік 1928 був найлучшим роком для касина. Грачі оставили на зеленім столику поважненьку суму 114 міліонів 152,613 франків, з котрих більша половина був чистий дохід.

ЛАЗАРЮК ДІСТАВ ДВА РОКИ.

Лава присяглих у Вінніпеґу признала 13 червня Василя Лазарюка, властителя ресторану, винним передержування наркотиків і суддя Кілґавр засудив його за се на два роки в карнім заведенню в Стоні Мавитей. Лазарюк крім сього має заплатити 500 долярів кари, а як не заплатить, то має сидіти дальших шість місяців. Жінку Лазарюка, яка була обвинувачена враз з ним, оправдано, одначе вона має ще відповідати в суді за крадіж срібного начиння в будинку поручника-губернатора, де робила як послугачка.

ГИНУТЬ, ЯК МУХИ.

У віддалі 1 км. від стації Ходорів найшли на шляху трупа 24-літнього мущини з відрізаною головою. Жінка будника мала бачити, як цей невідомий, досі ніким непізнаний, мав кинутися з вікна поїзду. — У Варшаві пострілився артист-маляр Т. Кемпе; причиною — втеча його жінки з якимсь молодцем.

НЕСВІДОМІ ЛЮДОЇДИ.

У Кошицях ведеться вже кільканацять днів процес проти циґанської ватаги, обвинуваченої у грабіжах, убивствах і людоїдстві. На лавці обвинувачених сидить 17 мущин і 3 жінки. Трох із них признались до того, що їли мясо вбитих — сензація була готова. На розправу приїхали денникарі з далеких країн. Вигляд циганів спожаління гідний; фізично та морально це типи вироджені. Всі вони неграмотні. Один із них, Ріскар, не знає, скільки має літ, де вродився, і заявляє, що не знає нічого про ніяку релігію і таксамо як инші не знає, чи існує Бог. Злочин людоїдства не є досить обґрунтований судовими доказами. Цигане відповідають в першій мірі за шість убивств і грабіжей. При першім арештуванні у 1927 р. ватажок банди Яно признався, що вбитих різали на кусні в таборі і зїдали. Згодом він зміркував, що це злочин і відкликав свої зізнання. Закон каже, що нітхо не може виправдатись тим, що його не знає, але як це приноровити до людей, які навіть не знають, що таке закони і чи вони існують?

РОЗТОРОЩЕНИЙ ШАЛЯПІН.

Варшавські музичні та немузичні рецензенти зустріли виступ Шаляпіна з великими застереженнями, а навіть... критикою. Одним словом, розчарувались. Кажуть: „Не той голос, що колись. А його рухи на сцені — не концерт, а кабарет. Шаляпін звертається до публики за пані-брат, мов конференсіє, а не концертовий співак". Бідний Шаляпін! Коли ця критика дійде до відома Відня, Берліна, Парижа, Міляно, Будапешту, Ню Йорку, Шикаґо і ще 20 инших столиць, які платять йому по кілька тисяч долярів за виступ, Шаляпін готов не дістати більше анґажементу. Як то погано, що такий співак не виступає спершу в такім місті як Варшава, щоби міг довідатись правди про свій голос і акторський талант. Тільки подумати, що є в світі рецензенти, які вважають Шаляпіна не тільки світовим басом, але й одним із найкращих оперових артистів!

АМЕРИКАНЦІ ХОТЯТЬ ЕЛЕКТРИФІКУВАТИ ПОЛЬЩУ.

Американська фірма Ґарімен внесла до польського міністерства публичних робіт оферту на електрифікацію Польщі. Для неї булиб використані водні сили Польщі й засоби вуглеві. Водні стації були би побудовані в Підкарпаттю, Зах. Галичина, а вуглеві в краківськім вуглевім басейні. На початку вложилаб фірма 25 міліонів долярів, а решту коло 75 міліонів протягом 60 років.

Ґаріменова електрифікація малаб обняти лише шість воєвідств: Краків, Варшаву, Кельце та частинно Львівське, Люблинське і Лодзьке. Замітне тут це, що Американці хотять електрифікувати лише чисто польські землі.

ІВАНЧУК БУДЕ ПОВІШЕНИЙ

Засуджений на кару смерти за вбиття інспектора лайсенсів Гаррі Констабля 13 жовтня 1926 р., Іван Іванчук програв відклик до апеляційного суду в Торонто. Він зістав страчений 21 червня в Кокрейн, Онт.

ОТ ВАМ І АЛЬБА ЮЛІЯ!

Дня 30. травня ц. р. відбулась інспекція мужви черновецької поліції. Генеральний інспектор Мігай Осіп де Монтеміро скликав поліційну мужву й сказав, покликаючися на мниму децизію бувшого авересканського міністра Ґоґи: „Це мусить инакше бути; Жиди, Німці, Українці й инші меншости мусять бути віддалені з корпусу сержантів і не можна їх дальше приймати на службу".

Отсе новий курс відносно меншостей, чисто в дусі Альба-Юлії.

Всі меншостеві сенатори віднеслися телеграфічно з скаргою до міністра внутрішних справ і жадають примірного покарання пана де Монтеміро за його ображаюче поведення супроти національних меншин.

АЙНШТАЙН НЕ ХОЧЕ ПАРЦЕЛІ.

Відомий творець „теорії релятивности", професор Айнштайн, зрікся парцелі, яку хотіло йому подарувати місто Берлін.

ПЛУГ ЦІСАРЯ ЙОСИФА II.

Кождий знає з історії, що цісар Йосиф II. в подорожі з Відня до Праги висів з повозу, взяв від селянина з рук плуг і поорав кілька борозн. Але мало хто знає, що той плуг задержаний до сьогодня в берненськім музею. Цей плуг відмінний від сьогоднішних плугів, бо дуже тяжкий. Колісниці зроблені з крученої вужевки.

ДИВОГЛЯДНА ҐАЗЕТА НА ЗАКАРПАТТЮ.

В Густі появилася недавно нова тижнева ґазета „Мармарош" (чому не „Марамарош"?). Статті сеї ґазетки такі сорокаті, що аж смішно: писані вони по мадярськи, мадярськими буквами, по чеськи і чеськими буквами, по українськи (що то за українська мова, пожалься, Боже!) Нова ґазета виходить під редакцією д-ра Мілоша Дрбали, чеського адвоката, при співучасти д-ра Мюллера і проф. Луковича. „Мармарош" вже в першому числі домагається відкриття чеських відділів при місцевій гімназії в Густі.

ПРЕСТОЛЬНА ПРОМОВА АНҐЛІЙСЬКОГО КОРОЛЯ

КОРОЛЬ НЕ ЗЯВИВСЯ В ПАРЛЯМЕНТІ ІЗЗА ХВОРОБИ. НІЧОГО НЕСПОДІВАНОГО В НІЙ НЕМА, БО ВСЕ ВЖЕ БУЛО ОБГОВОРЕНЕ В ПРЕСІ.

ЛОНДОН (Анґлія), 3. липня. — В присутности комісії з пяти осіб, на чолі з князем Валії, була прочитана престольна промова короля. Це перша промова короля, яку виготовило соціялістичне правительство Анґлії. На загал промову, в якій виложена програма праці правительства Мек Доналда, стрінуто прихильно всіма ґрупами парляменту.

Висловлюючи жаль, що не може прибути сам до парляменту, король говорить у своїй промові, що його правительство буде прагнути до навязання найсердечніщих взаємовідносин з Америкою. Правительство буде старатися нарешті прийти до порозуміння в справі міжнародного зменшення збросння. Про відновлення дипльоматичного звязку з СССР в промові сказано, що тепер правительство Великобританії веде в цій справі переговори з доміняльними правительствами та з правительством Індії. Окремо в промові зазначено, що після приняття репараційного пляну можливе негайне звільнення Надренії.

Щодо внутрішньої політики в Анґлії, то в промові головна увага звернена на розвязання справи безробітних. Крім того зазначено, що буде переведена зміна виборчого закону.

Перший виступив з критикою програми правительства Мек Доналда лідер консерватистів, бувший премієр Болдвін, але критика його мала лагідний характер. Треба сподіватися, що опозиція взагалі не буде гострою, щоби дати можливість Мек Доналдові розвернути свою працю й показати на ділі, що може осягнути правительство Партії Праці.

МОЖЛИВИЙ РОЗРИВ.

МІЖ ЧЕХОСЛОВАЧЧИНОЮ Й УГОРЩИНОЮ ВІДНОСИНИ ЗАОСТРИЛИСЬ ІЗЗА АРЕШТУ ЧЕХА, ЗАПІДОЗРЕНОГО В ШПІОНАЖІ.

ПРАГА (Чехословаччина), 3. липня. — Відносини між Чехословаччиною та Угорщиною, що вже з якогось часу були натягнені, тепер заострилися так, що грозять повним розривом між цими двома державами. Кілька днів тому угорська поліція арештувала чеського залізничого урядника В. Печа, обвинувачуючи його в шпіонажі. Як протест проти цього арешту чехословацьке правительство припинило рух потягів до Угорщини через стацію Гідасменеті, де був арештований Печа. Чехи говорять, що Печа був арештований угорськими жандармами без причини в той час, коли він обідав у ресторані й що арешт його це мадярська провокація, щоби викликати війну з Чехословаччиною.

Чеські ґазети закликають своє правительство вжити найрішучіших заходів проти Угорщини.

БУДАПЕШТ (Угорщина), 3. липня. — В той час, як чеська преса нападає на Угорщину, місцева преса заховується спокійно. Правительство оголосило повідомлення, що В. Печа арештований за шпіонажу в той час, коли він дістав від служачого в стаційнім ресторані секретний військовий документ. В. Печа признався, що він був на службі чеської шпіонажі.

Мадяри тепер почали бойкотувати чеські літниська та лічниці. Вони відмовляються від замовлених помешкань на літній сезон з Карльсбаді, в Татрах та в інших місцях.

ФРАНКО В ҐІБРАЛЬТАРІ.

ҐІБРАЛЬТАР (Пірінейський півострів), 3. липня. — Сюди приплив анґлійський корабель „Іґл", з якого літак урятував еспанського летуна Франка з його товаришами. Всі врятовані почуваються добре й думають скоро знову роспочати лет з Европи до Америки.

Летунам і залозі пароплава „Іґл" уряджено гучну зустріч. Тисячі народу з ентузіязмом витали Еспанців та залогу „Іґл-а".

РАДОСЛАВОВА ПОМИЛУВАЛИ.

ВІН ГОТУЄТЬСЯ СТАТИ ЗНОВУ ДО ПОЛІТИЧНОЇ ПРАЦІ В НАЦІОНАЛЬНО-ЛІБЕРАЛЬНІЙ ПАРТІЇ.

БЕРЛІН (Німеччина), 3. липня. — Проживаючий тут бувший премієр Болгарії Радославов, якого уряд привів Болгарію до участи у Світовій Війні по стороні осередних держав, одержав напівофіційне повідомлення, що болгарський парлямент ухвалив дати йому амнестію. Як тільки ця ухвала буде затверджена королем, він зможе негайно повернутися до Болгарії, якої вже не бачив більше 10 років. Радославов говорить, що він буде надзвичайно радий повернутися на свою батьківщину, де думає відновити свою політичну працю в лавах національно-ліберальної партії.

В СОЦІЯЛІСТИЧНІЙ СТОЛИЦІ.

МОСКВА (СССР), 3. липня. — Місцеві комуністичні ґазети звертають увагу на те, що під самими стінами червоного Кремля, в річці Москві, крайні релігійні фанатики-баптисти недавно відбули масове хрещення своїх нових членів.

Це ґазети приписують тому, що тепер припинилась антирелігійна пропаґанда, а тому за один місяць релігійний рух серед населення набрав надзвичайно великої сили.

ГОТУЄТЬСЯ ЛЕТІТИ ДО АМЕРИКИ.

ПАРИЖ (Франція), 3. липня. — Відомий французький летун Косте, що вже раз перелетів з Европи до Північної Америки, тепер готується летіти з Парижа до Ню Йорку. Але раніше він думає зробити пробний лет на віддаль. Для цього він полетить з Парижа в напрямку до Токіо через Росію й буде летіти так довго, як зможе витримати літак.

Лише потім, коли наслідки цієї спроби будуть задовольняючі, він розпічне лет з Парижа до Ню Йорку.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 0, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Oorder.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

КРАВЕЦЬКИЙ СТРАЙК

У вівторок о 10. годині рано почався в Ню Йорку великий кравецький страйк, котрий обнимає коло 30,000 робітників.

Страйк сей є вислідом попереднього страйку, заведеного комуністичними керманичами. При заключенню угоди в тамтому страйку робітники через своїх комуністичних керманичів зріклися таких важних прав, що тепер їм приходиться знова заряджувати страйк, щоби вийти з тяжкого положення.

Після сеї нещасної комуністичної угоди робітники признали підприємцям таке зване право реорганізації. На основі сього права підприємці могли викидати зі шапи при кінці сезону до 10 процентів робітників без подання причини й без признання робітникам права до відклику.

Се право, признане комуністичними керманичами підприємцям, підприємці вжили як незвичайно остре оруддя проти робітників. Над кождим робітником висіло марево сеї реорганізації. Скільки разів він хотів побиватися за якенебудь право або протестувати проти надужиття, сейчас він бачив перед собою можливість, що його почислять між тих 10 процент, що мають бути викинені при кінці сезону без подання причини й без апелю.

З таким могучим оруддєм у руках підприємці поспішилися перевести реорганізацію промислу на свою користь. Вони стали переносити бизнес з фабрик у „светшапи", себто до приватних домів, де не мало сили зобовязаннє фабриканта до здорових умов праці, до відповідного числа годин і відповідної заплати. Коли робітники пробували протестувати проти сього, їм грозили викиненнем з роботи, на умові клявзулі про реорганізацію.

Робітники старалися покінчити сі невідрадні умови. Коли з днем 1. червня вийшла умова, робітнича юнія зажадала нових підстав для відносин між робітниками й підприємцями, а передовсім обмеження „права реорганізації", себто права викидати самовільно робітників із шапи. Переговори протягнулися поза 1. червня, але до нічого не довели. Підприємці не хотіли вступати. Прийшлося виходити на страйк, хоча пора на се не зовсім підходяча, бо з 30,000 робітників тепер працює не більше як 15,000.

Комуністи, котрі завели кравців у се тяжке положення, тепер лають „праве" крило та заповідають, що аж вони вжиють страйку для поведення справдішної боротьби за поправу робітничої долі.

ЗНАЧІННЄ ПОЛІТИЧНОЇ ЕМІГРАЦІЇ, А НАДУЖИВАННЄ ЇЇ ДЛЯ — ПОЛЬОНІЗАЦІЇ

(Оригінальна допись до „Свободи").

I.

У всіх визвольних війнах відгравала велику і преважну ролю **політична еміграція.**

Політичні емігранти це ті, що мусіли кидати рідну землю тому, щоби не попасти в руки ворогів своєї батьківщини, поневоленої ними, та не заплатити за свій патріотизм й боротьбу за її визволеннє довголітною тюрмою, засланнєм або й смертю.

Є й такі політичні емігранти, що хоч досі ще й не „скомпромітовані" в очах ворога, кидають рідну землю тому, що не можуть далі зносити поневолення свого й своїх братів, хочуть свою енергію й свою працю використати власне на чужій землі в боротьбі за їх визволеннє.

Треба признати, що передовсім та еміграція приносила найбільшу користь батьківщині, котра лишала її з уваги на її користь, з уваги на боротьбу за її визволеннє, а не лише виключно ради спасення своєї власної особи.

Не кождий отже політичний емігрант вже тим самим, що він емігрант, приносить користь народній справі. На жаль, буває дуже а дуже много і таких політичних емігрантів, що своїм істнованнєм за границею у запризнеленій державі обтяжують лише непотрібно її буджет, призначений на добродійні цілі, а справі визволення рідного народа не приносять найменшої користи. Діється, на жаль, нераз навіть цілком противно:

Деякі люди, що емігрували первісно властиво з політичних причин, стають елементом цілком шкідливим, свою націю компромітуючим.

Є це передовсім ті, що ведуть негарне, неморальне життя, яким кидають погане світло на прочих своїх земляків-емігрантів і тим самим утрудняють їм життє на чужині та їх визвольні змагання.

Серед кождої політичної еміграції находяться люди, що для зарібку, або просто для розгульного життя, хапаються ріжних неморальних штучок, або й допускаються злочинів.

Зосїбна, скільки таких сумних прикладів достарчила нам за послідних десять-двацять літ еміграція російська. Ми бачили між нею фальшивих царських дочок та великих князів і княжен. Ми бачили ріжних самородних генералів, а далі всяких натягачів, фалшівників та ошуканців.

А серед української еміграції чи не бачили ми „гетьманців" Остряницю-Полтавця та Горбанюка, що самі себе такими високими достойниками поробили, хоч остаточно шило мусіло таки вилізти з мішка?

Такі типи, як голова Директорії та „головний отаман" Андрюша Лівицький, це вже знову інша пара кальошів. Цей посідач семикімнатного помешкання в Варшаві веде свою маскараду в явнім порозумінню з урядом, котрого обдурює й котрий свідомо дає себе обдурювати в цілі обдурювання ще инших.

Того рода виїмки, хочби й досить численні, не можуть затемнювати цеї великої правди, що політична еміграція відгравала вже величезну, корисну ролю у визвольних змаганнях поневолених народів.

От возьмім хочби польську еміграцію по повстанню з 1831 року.

На тій еміграції найшлися передовсім великі поети, як Міцкевич, Словацкі та Красінскі, котрі кували для свого народа передовсім духову зброю, котра перетревала десятки літ і для цілих поколінь стала животворною силою, котра не лиш не дала попасти їм в сумнів та розпуку, але навпаки — укріпляла в них тверду як скала віру в остаточну побіду польських національних змагань, а заразом вела їх до все нових визвольних поривів.

Під впливом тих великих поетів та цілого ряду менших талантом, але не менших палким завзяттям, повставали на еміграції (головно в Парижі й Лондоні) все нові організації, які не лиш вели визначну пропаганду друком на річ Польщі, і дищучі ненавистю до тиранів видавництва вводили контрабандою до краю, але й приготовляли все нові повстання й революції.

Инша річ, чи ті визвольні проби були все доцільні. Але сам факт, що вони були, не давав світови забувати, що польске питаннє стоїть отвором, неполагоджене, здобував для Поляків симпатії у культурних народів, а ті симпатії переходили з батька на сина й також були причинилися до остаточної побіди Поляків при ліквідації світової війни.

Таке саме, а навіть ще визначнішу ролю у боротьбі за свободу й злуку свого народа відограла італійська еміграція. Через ціле майже півстоліття ішли від неї революції, проби революцій та війни за визволення й соборницькі ідеали того народа. На чужині, в Парижі, Лондоні й Швайцарії, були ті осередки, звідки італійські патріоти, а зосібна повний посвяти й запалу Мацціні, вели свою визвольну пропаганду та закидували свої організаційні, для чужого невидимі сіти на цілу Італію.

На еміграції приготовляв кадри до своїх боевих легіонів великий боєвик Гарібальді, — а що дивніше! — на чужині, бо на українській землі (в Таганрозі) став він членом тайного, „підземного" товариства, що поклало собі за ціль оружну боротьбу за визволеннє італійського народа від своїх та чужих тиранів та за його соборність.

А чи не з еміграції наклику вав великий вожд збунтованих проти Австрії в роках 1848 і 1849 Мадярів Кошут своїх земляків до витревалости та завзяття?

Чи не там, на чужині, укривалися ті патріоти мадярські, котрих Австріяки повісили були вже „ін ефігіє" на шибеницях, а котрі пізніше вернули у славі до рідного краю й навіть стали його міністрами та парляментарними провідниками?

У нас, Українців, не відгравала еміграція аж до часів Драгоманова й Подолинського в сімдесятих роках минувшого століття більшої ролі, хіба що сягнемо аж двіста років назад до часів славного і заслуженого мазепинця Пилипа Орлика.

А хоч вже при кінці девятнацятого і з початком двацятого (тепер біжучого) століття немало Українців мусіло втікати з Росії за границю — то не були представники якоїсь виразно національної української політичної течії, але радше слуги й прихильники „общаго дєла", члени загально-російських революційних організацій. Навіть досить прихильні для української справи люди між ними стояли на становищі, що треба передовсім повалити царсько-жандармську тиранію в Росії, а тоді вже буде відповідна пора занятися близше справами таком і українського народа.

За те „общее дело" сотки наших земляків ішло в каторгу й на Сибір, а не один і на шибеницю. Українець Кибальчич згинув навіть від бомби підчас замаху-вбийства царя Олександра II-го.

Юрій Горовенко.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЯК ИНШІ НАРОДНОСТИ ПОПИРАЮТЬ СВОЄ МИСТЕЦТВО, А ЯК МИ, УКРАЇНЦІ.

Пару місяців тому приїхав з Москви до Ню Йорку Веніямин Земах, Жид по національности, а танцюрист по фаху, який, познакомившись з жидівськими товариствами, зорганізував школу жидівських народних танків.

Перший такий виступ жидівського балету, в якім взяли участь 20 учеників, відбувся 26-го мая в Карнегі Гол. Простора саля була заповнена битком не тільки біднішими, які все більше попирають народні справи, але й богачами, та при численній участи жидівської молоди, яка не стидалася ані свого імени, ані народности.

По укінченню точок учнями сам Земах відтанцював „Сон Якова", а по сім закінчено балет пантоміну „Лаг-Боймер" з юдейських часів.

По скінченню програми репортери та представники жидівських часописів засипали Земаха запитами, на всякі теми, що торкалися справи жидівського народного танку, та що треба зробити, щоби такі танки підтримати та поширити у виступах на сцені.

Земах в жаргоні відповів до присутних, що Жиди повинні мати свій народний балет, який повинен бути справдішним жидівським, а матеріалу до того можна набути тільки між бідною клясою людей і то в колисці жидівського народу, себто в Палестині. Негайно завязався комітет допомоги для Земаха, щоби його вислати до Палестини, де мав би він зібрати всякий матеріял для народнього балету й зорганізувати школу танків, щоби відтак появитись на великих сценах у всіх державах.

Фонд на ту ціль дотепер поки що сягає 83 тисячі долярів і небавом Земах виїздає до Палестини.

Читаючи це, мимоволі приходить питання, як ми, Українці, загально взявши, трактуємо українське мистецтво включно з українським танком і як до нього ставимось.

Кождий, хто був на виступах українських народних танків, безпечно признасть, що й український танок можна зачислити в ряд першоклясного мистецтва, та що подібних виступів повинно бути улаштованих більше й частіше.

Виступи народних танків під проводом Василя Авраменка я мав нагоду бачити 1921 року в Галичині і, розуміючи це якo справу більшої ваги для справи народньої, поспішив з помічю йому влаштувати ряд таких виступів в Ню Йорку й околицях його, користаючись нагодою, що В. Авраменко приїхав на короткий час до Стейтів.

Знаючи наперед, що влаштовання виступів, це не дуже легка справа, я, як завідатель тих виступів, старався тим, щоб не тільки зводити хочби кінці з кінцями, але також старався мати на увазі тутешніх Українців, як вони до цієї справи поставляться та добре придивитися в окрузі „хто є хто"?

Як вище згадано, що Земах сказав, що за всякими доказами й матеріялами для народніх танків треба іти шукати між найбіднішої загал людей, і таке саме діється й між Українцями, бо тільки від тої кляси повіває щирим духом до всього, що українське, а прочих всяких „патріотів" і тих, яким доля більше сприяла, вже мало обходять українські справи, бо вони більше захоплені своїм власним життям та особистими інтересами.

Фактом є, що до школи українських національних танків В. Авраменка учащали діти небагатих родин по двоє і троє від одної родини, а навіть і більше, як приміром громадянин Григорій Демкович з Перт Амбою, Н. Дж., посилав на курс своїх пятеро дітей. А многі, які мали фонди на оплату курсу навчання за своїх дітей, не тільки що не посилали своїх дітей на курс рідних українських танків, а ще насміювалися з тих свідомих людей, що посилали, а також перешкаджали в улаштованню виступів, називаючи українські танки „простими", мимо того, що поважні люди з инших народностей давали признання для українського танку, як для чогось надзвичайного й артистичного.

Звернуло також мою увагу те, що діти, які учащали на курс танків артиста В. Авраменка, добре говорили українською мовою, є краще виховані, слухняні й ліпше шанують своїх родичів.

Хто бував на виступах?

Загально взявши, бувала на виступах В. Авраменка та сама кляса людей, а головно родичі, яких діти виступали, були присутні майже на всіх виступах, бизнесменів — одиниці, а молоді української з вищих шкіл і таких, що вже на власних становисках, не було. В кождій місцевости, де були виступи, американські учительки з публичних шкіл повідомили свої адреси, щоби повідомити їх про слідуючий курс танків, де могли вони самі вивчитись кроків, щоб відтак учити американських дітей в публичних школах. Всі вони заявляли, що такі танки, як має школа українського танку В. Авраменка, для розвою й гнучкости діточого тіла дуже пожадані, а головне: всі вони моральні.

Цікаво, де були учителькі українського походження, які навіть не цікавились заглянути на виступи?

На днях мав я нагоду стрінути одну таку многонадійну учительку з публичної школи, та запитати, як їй подобались виступи українського танку. На це вона відповіла, що вона не ходить між Українців і не цікавиться українськими справами, бо то некультурний нарід.

— Ви помиляєтесь, — кажу їй, — Українці є дуже культурний нарід, тільки є дуже небагатий і байдужий.

— Називаючи Українців некультурними, — продовжую дальше: — зневажаєте самих себе й обиджаєте своїх родичів, які також приїхали бідними емігрантами сюди, а тільки завдяки тому, що мали більше як другі щастя доробитися тут в Америці — дали й вам більшу освіту; і ви, і ваші родичі нічим не ріжнятеся від других.

Ще мав сказати пару слів, але видко розгнівана учителька обернула обцаси до мене.

Також мав я нагоду стрінути двох студентов з каледж, які вийшли з американського костела з богослуження. Слово по слові про всякі справи, а далі запитав їх, чи бачили виступ українських танків. Як один, так і другий відповів, що навіть не чули за те, відтак одна з них відповіла, що її батько ніколи не читає українських часописів. І знову приходить на думку слово Земаха, що тільки бідніщі кляси є підвалиною народнього життя і тільки в ній надія непохитности для народности.

Те саме є і в українській народности, тільки що з ріжницею, що приміром Жиди на всякі народні справи йдуть всі: бідніші й богачі, робітники й студенти, рабіни, доктори і прочі, а на українські приємства йдуть тільки бідніщі, а часом і підкелений „патріот" для викликання галабурди, коли доведеться заплатити одного доляра вступного.

В числі 120 „Свободи" з дня 23-го травня, громадянин М. Сурмач у дописі пише, що виступ українського балету, це найгарніша річ, чим можна притягнути Американців до себе, та склав 50 долярів і кликав инших, зложити таку суму, за котру рівноварт(ну) відежав-би відповідне число білетів (на ту саму суму, яку зложив би), які треба роздати між Американців, щоби запросити їх побачити наше прекрасне танкове мистецтво, що представляє В. Авраменко з своїми учнями. Потрібно тисячу Долярів, щоби виступ улаштувати в одній зі знаних та вигідніших саль Ню Йорку.

На допись громадянина Сурмача — ніхто не відізвався в тій справі.

Статистика виказує, що в Ню Йорку є 30 тисяч Українців, і питання є, як їх згуртувати, і яким способом їх стягнути, щоби брали участь у ріжних народних справах, чи більших виступах і т. п.

Згаданих білетів (що пропонував гром. Сурмач взамін грошей, асигнованих на влаштування гарного репрезентаційного виступу з українським танком школи В. Авраменка), на мою думку, не треба би роздавати даром, бо Американці не дуже на таку дурницю лакомляться і кождий з охотою заплатить.

Але головним є те, щоби збуть білети між такими Українцями, що ніде не учащають і не беруть участи в народніх справах. Тих треба оповідомити, хто вони є, а тоді й для Американців в салі на виступі не сталоб місця, бо будуть своїх досить; а як будуть нас сила, то Американці будуть дбати за Українців та роздавати нам безплатні білети. Але ми, Українці, забайдужні до всього і тому все

Володимир Юрковський.

СПРОСТОВАННЄ ПОХИБКИ.

В ч. 146. Свободи з 6/24, 1929, в дописі з Шикаго з від. 252. У. Н. С. зайшла похибка, замісць гр. Четвертинського, має бути: **гр. Н. Читвінського.**

С. Мусійчук.

В. Кедровський.

1919 РІК

(10)

Там, де був Загаєвич, завжди збирався гурт стрільців і він їх вчив письменства, історії, а передовсім вчив любови до своєї батьківщини, любови до свого народу, та вповняв в їх душі той фанатичний запал до боротьби за свою державу, яким так славне було стрілецтво.

Сам Ф. Черник перенявся цілковито боєм. Він жив лише одною гадкою перемоги. Про себе не думав і не дбав. Увесь час носився по фронті своїх стрільців, видаючи свої розпорядження, чи ведучи героїв вперед. Кулі градом обсипали його струнку й високу постать. Стрільці благали свого улюбленого начальника прилягти, хоч трохи присісти, щоби укритися від куль. Але він на те не звертав уваги. Лицарський його дух думав не про себе, не про смерть, а думав лише про перемогу.

І сталося може найстрашніше нещастє в історії Січового Стрілецтва. Гетьмансько-ворожа куля влучила в живіт Ф. Черника. Не стало лицарської душі стрілецтва. Вона загинула під Мотовилівкою. Падаючи й конаючи в страшних муках, Федір Черник повним голосом віддав ще й приказ, голосом, що підносить людей на надлюдські подвиги, дав останній заповіт своїм бойовим Стрільцям: „До вечера Васильків мусите взяти". І Стрільці виконали голос конаючої душі Стрілецтва й дійсно взяли до вечера Васильків.

Дорого заплатили гетьмансько-московські гнобителі за цю тяжку й незабутню втрату Стрілецтва. Кажуть, що одних трупів добровольців нараховували біля сьоми соток на полі бою..

Мотовилівський бій вирішив долю повстання на корить українського національного війська, але Стрілецтво заплатило за це найдорожчим своїм скарбом. Воно поховало там свою душу, поховало найбільшого свого лицаря, Федора Черника.

Перемога Ф. Черника над гетьмансько-добровольськими військами відразу надала нам ще більший приплив енергії та сил. Особливо захоплення повітового міста Василькова з його касарнями, військовими складами й кадрами та майном кінного полку вдесятерило наші фактичні сили.

Не спиняючи свого наступу, через Фастів пройшли нові ешалони Січових Стрільців, що почали розгортати свої сили вже за Васильковим в напрямі на стацію Боярку. Скоро до нас прийшла перша сотня лубенського кінного полку, яку вислало гетьмансько-московське командування проти нас разом із сердюками та з іншими добровольцями. Сотнею Лубенців командував сотник генерального штабу Юрій Отмарштейн, що пізніше став одним з найкращих старшин української республіканської армії. Разом з Лубенцями також перейшла на наш бік без бою й більшість сердюків. Таким чином ми відразу збільшили свої сили прекрасною кінною сотнею, сердюками. Це була для нас кольосальна моральна побіда.

Штаб Січових Стрільців старався як найактивніше розвинути наступ на Київ, щоби за кілька днів захопити його, щоби не дати добровольсько-гетьманській владі навіть опамятатися. Скорому захопленню Києва ми надавали величезне значення, бо ще не відомо було, як відгукнуться на місцях на наш прихід до повстання, а крім того хотілося скорше захопити столицю, а з нею й усі апарати військового та адміністративного управління Україною. Нам ходило про те, щоби не допустити до повного розвалу цих апаратів й по можливости без особливих потрясень захопити скрізь владу в національні руки. Всі добре знали, що большевики також готувалися скористуватися зручною для них ситуацією, щоби захопити владу в свої руки. Нам було відомо, що на кордонах України вони вже давно готують сили для наступу, утворюючи свої красноармейські військові частини з гучними військовими назвиськами. Цією підміною назвиськ московського війська на українське вони мали на увазі прикрити свої московські імперіялістичні наміри над державно московських мирувань захоплення Києва як найскорше для нас було головним питанням. Це добре розуміли й знали всі, починаючи від Головного Отамана й кінчаючи останнім стрільцем.

Так саме ми гадали, що й антанта може прийти з допомогою добровольцям, а через них і гетьманові, або навіть і Німці змінять своє рішення про невтралітет. Тому для нас було конче необхідним, коли вже будуть які спроби активного виступу чужинців проти повстанських сил, щоби ми їх поставили перед доконаним фактом перебування на чолі України влади новонаправної й реальної Директорії.

Розвиваючи без перерви свій наступ, Січові Стрільці вже дійшли були до Поста Волинського, цього останнього ключа до Києва, але тут несподівано виявилося, що майже всі командні висоти й инші пункти міцно обсаджені німецькими військами, підкріпленими сильною артилерією. Гетьмансько-добровольські війська були стягнуті на невеликому фронті й колиб їх прорвати, нам довелося проходити через вузькі ворота німецьких позицій. Разом з тим стали доходити чутки, що Німці не дотримуватимуться невтралітету, а виступлять проти нас. Тому лізти в пащу їм було не лише небезпечно, але й прямо злочинно. Пізніше, при наступі наших військ на Київ, німецька артилерія вела інтенсивний обстріл наших військ, що примусило їх відходити. Взагалі Німці нераз пробували порушити свій невтралітет і зазвязували з повстанцями бій, але коли стрічали сильний опір, або й повне нищення своєї частини, як це сталося на Брестській гостинці, то вони знову вертались до свого невтралітету. Коли повстанські війська не витримали німецьких спроб натиску на них, то безперечно Німці повели б загальну боротьбу проти нас.

Коли стало для нас очевидним, що ми не можемо захопити Києва з такими незначними силами, які маємо, вирішено було розпочати облогу його. Дивізія Січові Стрільці почали розвертатися в корпус, якому була дана назва „Осадний Корпус Січових Стрільців". Командантом корпусу залишився Е. Коновалець, а начальником штабу А. Мельник. Свою польову квартиру штаб корпусу оснував на стації Боярка, де довелося йому перебувати довший час, поки не скінчилася облога Києва.

(Дальше буде).

ПРОТОКОЛ

XVII. Головної Конвенції Українського Народного Союза, що відбулася на днях від 13. до 18. мая 1929. включно, в місті Нюарк, Н. Дж.

(10)

ЗВІТ ГОЛ. РЕКОРДОВОГО СЕКРЕТАРЯ У. Н. СОЮЗА. ЗА ЧАС ВІД 1-го СІЧНЯ 1925 Р. ДО 31-го ГРУДНЯ 1928 Р.

Так само зрозумілим е, як каже пословиця: „де дрова рубають, там тріски падають", або „де е робота, там і помилки мусять бути" і для того, коли мені належиться з таки хпричин критика, або й догана, то я є змушений і з тим поділитися з своїми співпрацівниками. Так, як нема нічого на світі на 100% досконалого, так я свідомий того, що й департамент, за який я відвічаю, не є досконалим, та я скажу лиш це, що я працював як вмів найліпше, а також вірю, що всі, що зі мною співпрацювали, робили все, що в даних обставинах було можливе.

Оцінюючи рекордову сторону організації, треба мати на увазі, що це рух чотирох соток відділів, який вдержується посередництвом почти; що після що-річного перевибору відділових урядників відносини до гол. канцелярії перериваються і навязується наново. Вкінци треба узглянднити ще й цей факт, що майже цілий рік перед самою конвенцією був перешкоджений будовою нового дому.

ОРГАНІЗАЦІЯ НОВИХ ЧЛЕНІВ ДО У. Н. СОЮЗА за час від 1. січня 1925 до 31. грудня 1928.

В У. Н. Союзі, так я кв інших того рода організаціях, приниманне кандидатів і організованне нових членів залежне в цілости від самих членів, згуртованих по відділах. Завданнем гол. канцелярії е вести спільний рекорд з всеї роботи відділів. Для того з гол. канцелярії можуть виходити лишень поклики і заохочення, але самого акту організовання нових членів доконують відділи зглядно урядники і члени, згуртовані по відділах. І тому за організованне членів в першій мірі відвічають самі члени співласники цеї організації.

Обовязком гол. канцелярії, зглядно гол. рек. секретаря, е уважати, щоби це доконувалося точно після статутів організації.

Статут говорить, що до обовязків гол. рек. секретаря, кромі всего вимінeного виразно, належить ще й все те, що увійшло в звичай і практику того департаменту. І тому, що від 1914-го року осібний організаторський відділ зістав знесений тай уряд спеціяльного організатора скасований, тому тоє завданне укладом тодішних обставин припало гол. рек. секретареви тай, увійшовши в звичай, осталося „неписаним" обовязком гол. рек. секретаря аж до тепер. І цей обовязок я старався виконувати надпрограмово, зглядно без означеної програми дальше після того, як обставини складалися.

Обставини з минувших чотирох літ випали дуже відмінно від попередних чотирох літ. Наплив нової еміграції був значно менчий, а також елементу до організовання осталося менче. Ризико асекурацій не задля прогибіції і пізнійшого віку старої еміграції значно збільшилося і треба було бути більше осторожним у приниманню нових членів. Донесення і скарги членів о приниманню невідповідних кандидатів стали частійшими і паралізували акцію організовання нових членів. З тим доводилося щораз частійше відмовляти одобрення вступних аплікацій.

На то місце звернено всю енергію на зорганізованне дітий членів, як природного і пожаданого елементу для піддержки розвою організації.

Результат такий, що з огляду на численний приріст молодечого департаменту, рахуючи пересічний вік членів, днесь організація наша е віком молодшою, як була тому 35 літ при заснованню.

Всі вже знаемо, що дальший розвій нашої організації мусить бути опертий майже виключно на дітях наших. Відобрати цей природний приплив членів означае тільки, що застановити дальше життє організації. І для того ми робили все, що було в нашій можности, після статутів і ухвал, щоби цей природний зріст для організації придбати. Днесь молодечий департамент майже дорівнуе департаментови повнолітних членів і кождого місяця доходячі до повнолітности, зглядно в роках від 16 до 18 літ, що раз численнійше переходять в ряди членів повнолітних.

На 20 тисяч членів повнолітних повинно бути дітий що найменче 30 тисяч і коли самі члени подбають про вписанне всіх своїх дітий, а вписавши, заінтересують їх відповідною програмою, помагаючи старшим дітям скласти ріжні спортові і інші кружки, то природний зріст У. Н. Союза під оглядом членства буде запевнений.

Іван Каштанюк, гол. рек. секретар.

На закінчення свого звіту зазначив, що коли ми не осягнули великого успіху в організованню членів, то се не е його вина, але нас всіх членів, бо не можливо е рек. секр. тримати з порядку рекорди, організувати членів особисто в близьких місцевостях та ще і їздити організувати в дальших околицях. Чуеться, що зі своєї сторони робив все, що було в його силах для добра організації і тільки тим поводився. (Звіт рекордового секретаря нагороджено гучними оплесками).

Дальше наступило справоздання гол. фін. секр., Романа Слободяна. Роман Слободян зазначив, що він зі собою має не тільки свій друкований звіт на конвенцію, але також звіти Союза і Мол. Департаменту до Ню Джерзи стейту і звіт стейтової контролі, котра не знайшла ані одної помилки в його діловодстві. Зазначив, що ціле діловодство веде сам особисто, а поміч дістае тільки при висилці місячних звітів. При відчитуванню чисто фінансового звіту пояснював, на що які фонди призначені та зазначив, що від ухвал сеї конвенції буде залежати, чи У. Н. Союз має жити коротко, чи мае лишитися і для нашого покоління. Пояснюючи справу сирітського фонду, візвав делегатів і місцеві уряди, щоби помогли виплачувати належитість дорослим сиротам, подаючи їх імена і адреси до гол. канцелярії. Дальше вказуе, що справу платні місцевих секретарів можна полагодити в той спосіб, щоб секретарі старались організувати більше членів до нових родів, з яких і тепер вже декотрі секретарі, котрі мають більше число членів в нових родах, заробляють покількадесять долярів на рік. На закінчення свого звіту признае, що світлий фінансовий зріст треба завдячити всім місцевим урядникам, та що він все поводився з грошем У. Н. Союза як з народною кервавицею. (Звіт фін. секр. нагородили гучними оплесками).

ЗВІТ ГОЛ. ФІН. СЕКРЕТАРЯ У. Н. СОЮЗА

Чотири роки минуло від послідної конвенції і ми зібралися знова, щоби переглянути, провірити і дати осуд над нашою спільною чотиролітною працію. Чотири роки се значний час, у якім можна було богато збудувати, або збудоване зруйнувати. Се все залежне від ухвал, які виносить конвенція, а також і від проводу з низу аж до головної управи.

Яка була праця по відділах, скажуть зібрані тут представники, а яка була господарка в головній управі, відповідять головні урядники ,вибрані послідною конвенцією.

Мені приходиться говорити про фінансовий бік організації, який був мені повірений. Щоби я міг належно його представити, на се потрібно булоб для самого фінансового звіту більшої книги, тому я змушений ограничити свій звіт до загальних замкнень, пропускаючи такі табелі, які будуть обняті справозданнями головного касієра і головної контрольної комісії.

Що року на головних річних засіданнях здавав я обширні звіти, а що місяця проголошував в органі організації всі доходи і кожду, хочби найменшу виплату.

ПРИХІД ЗА ЧАС ВІД 1-го СІЧНЯ 1925, ДО 31-го ГРУДНЯ 1928 Р.:

	Фонд посмертний	Фонд резервовий	Фонд запомог.	Фонд народний	Фонд сирітський	Фонд адміністрац.-конвенційний	Разом
З білянсу 1. січня 1925 року	**704,713.75**	**205,684.78**	**38,457.55**		**157,321.86**	**53,029.70**	**1,164,207.64**
З міс. вкладок нов. родів обезп. 1926	758.99					671.63	1,430.62
„ „ „ „ „ 1927	2,754.88					1,416.82	4,171.70
„ „ „ „ „ 1928	5,294.42					1,713.30	7,007.72
Разом	8,808.29					3,801.75	12,610.04
З міс. вкладок стар. родів обезп. 1925	232,293.02	10,582.55	19,016.00	2,159.10		69,821.82	333,972.49
„ „ „ „ „ 1926	246,736.39	11,151.80	17,881.76	4,470.44		72,725.22	352,965.61
„ „ „ „ „ 1927	258,776.14	11,655.80	18,757.68	4,689.42		75,136.87	369,015.91
„ „ „ „ „ 1928	265,987.39	11,914.45	19,242.56	4,810.64		76,382.23	378,337.27
Разом	1,003,892.94	45,304.60	74,898.00	16,129.60		294,066.14	1,434,291.28
Разом з міс. вклад. стар. і нов. родів	1,012,701.23	45,304.60	74,898.00	16,129.60		297,867.89	1,446,901.32
Процент від моргечів 1925	16,298.02	3,682.25	510.00		4,479.00		24,969.27
„ „ 1926	29,872.07	6,442.82	1,200.00		5,097.00		42,611.89
„ „ 1927	32,795.21	8,507.00	2,004.00		5,414.00		48,720.21
„ „ 1928	36,880.38	8,292.73	2,138.75		6,480.00		53,791.86
Процент від бондів 1925	14,016.00	3,651.67			2,357.41		20,025.08
„ „ 1926	13,516.00	2,635.00			2,178.37		18,329.37
„ „ 1927	9,458.10	1,037.85			1,439.05		11,935.00
„ „ 1928	19,100.00	1,550.00			2,674.75		23,824.75
Заробок на бондах 1925	233.00	445.00			275.00		953.00
„ „ 1926	255.00	500.00			68.00		823.00
„ „ 1927	521.22	665.00					1,186.22
„ „ 1928	4,360.75						4,360.75
Процент з банків 1925	3,380.11	1,227.63	671.71		377.66	799.96	6,457.07
„ „ 1926	4,396.00	1,697.50	765.94	65.05	443.59	474.30	7,842.38
„ „ 1927	5,934.89	1,179.52	618.39	132.22	521.93	823.56	9,210.51
„ „ 1928	6,913.18	1,883.76	657.08	174.14	554.36	1,478.26	11,660.78
Рент за офіси У.Н.С. до рез., 1925-1928		2,400.00					2,400.00
Календар і ин. приходи 1925						6,909.61	6,909.61
„ „ 1926						6,637.50	6,637.50
„ „ 1927						6,654.76	6,654.76
„ „ 1928						6,125.76	6,125.76
Сирітські части 1925					12,954.49		12,954.49
„ „ 1926					13,270.78		13,270.78
„ „ 1927					15,229.50		15,229.50
„ „ 1928					17,647.75		17,647.75
Разом дохід 1925—1928	1,210,631.16	91,102.33	83,463.87	16,501.01	91,462.84	327,771.60	1,820,932.61
Разом до переносу	1,915,344.91	296,787.11	121,921.42	16,501.01	248,784.70	380,801.30	2,985,140.25

Повисша табеля виказуе як найкрасше весь дохід за час чотирох літ. Кождий фонд мае свое призначенне і тому всі доходи е відповідно розділені.

ЗІСТАВЛЕННЄ З ПРИХОДІВ 1925—1928:

	Фонд посмертний	Фонд резервовий	Фонд запомог.	Фонд народний	Фонд сирітський	Фонд адміністрац.-конвенційний	Разом
Процент від моргечів	115,845.68	26,924.80	5,852.75		21,470.00		170,093.23
Процент від бондів	56,090.10	8,874.52			8,649.58		73,614.20
Заробок на бондах	5,369.97	1,610.00			343.00		7,322.97
Процент з банків	20,624.18	5,988.41	2,713.12	371.41	1,897.54	3,576.08	35,170.74
Разом з процентів	197,929.93	43,397.73	8,565.87	371.41	32,360.12	3,576.08	286,201.14
Календар, рент і ин. приходи		2,400.00				26,327.63	28,727.63
Сирітські части					59,102.52		59,102.52
Вкладки від членів	1,012,701.23	45,304.60	74,898.00	16,129.60		297,867.89	1,446,901.32
Разом 1925—1928	**1,210,631.16**	**91,102.33**	**83,463.87**	**16,501.01**	**91,462.84**	**327,771.60**	**1,820,932.61**

Повисшу табелю я зладив на те, щоби визнатись, які були доходи від членів з місячних вкладок, з процентів, від моргечів, бондів, заробок на бондах та проценти з банків. В рубриці календар, рент і ин. зачислено дохід від членів за календарі. В розході бачимо, що за календар заплачено суму $16,019.40, значить, що такий був і дохід. За чотири роки вислано членам 53,398 примірників по 30 цнт., або иншими словами: 13,350 членів заплатили по $1.20 за чотири роки разом.

(Дальше буде)

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Наше життя-буття.

Я вже кілька місяців живу в Ню Йорку та все приглядаюся до тутешньої нашої еміграції. На перший погляд Нюйорчане дуже рухливі й здається до всього беруться з таким запалом, що вони можуть доконати неабиякою національного діла. Але коли придивляєшся до їх діл, то бачиш, що в більшости випадків їх запал то лише соломяний вогонь. Вони люблять багато говорити, спорити, обіцювати, проектувати, але малощо роблять. Все кричать про обєднання, про єдиний фронт, а міжтим все більше розпадаються на дрібні групки, що „файтують" одна другу.

Колись в Ню Йорку, мені казали, була велика українська народня школа, що мала яких пять учителів, а тепер там, де та школа була, лишилися тільки спогади про неї, хоч вона ще числить аж три вчителі. Це школа на Семій та на Шестій вулицях. Я був на святі Франка, яке та школа вряджувала й, правду сказати, соромно й болюче було сидіти, дивлячись на ту убогість програми, недокладність її викінчення та слухаючи промови колишнього лідера Нюйорчан. Багато галасу, багато слів, але діла не видно.

Пізніше пішов я на виступ тієї школи, на яку так нападав учитель зі Шестої вулиці у своїй „святочній" промові про Франка, в якій властиво про Франка нічого не було сказано. Це був виступ школи з 14-тої вулиці, який вона робила в Стайвенсент Гай Скул. Тут було дійсно велике шкільне сьято й без жадних промов та нападів на когоб то не було. Видно, що школа робить свою роботу без гуку-стуку, а міжтим людей на виступ її прийшло разів у двацять більше ніж на Шесту вулицю на „свято Франка". На тому святі було яких 30—35 душ, що від нудьги зівали, чекаючи, поки їх діти скінчать свій виступ. Але вже на виступі школи з 14 вулиці, де музична програма школи була уряджена учителем О. Стеткевичем, проф. М. Гайворонським з учнями його власної консерваторії та В. Авраменком з дітьми з його школи балету, оплескам не було кінця й ніхто не хотів іти до дому, коли програма була скінчена, а кожному хотілося ще більше побачити й почути.

Ось тут я зрозумів, що це властиво дві ріжні групи в українській кольонії. Одна з них стара на Шестій вулиці, що ізза ріжних причин занепадае й розкладається, а друга нова, що сформувалася зі здорових і патріотичних елементів, котрі недавно почали своє нове організоване життя, яке увесь час скріплюється та розвивається. Коли й далі так буде тут провадитися життя й зберігатиметься зерно здорове й кріпке, то ця група поволі збере біля себе всі живі сили української нюйорської кольонії з „Давн Тавн-у".

На жаль, щось мало чути в Ню Йорку про життя инших осередків нашої еміграції, чи то в Бронксі, чи на 72 вулиці, чи на 110 чи на Весті 43-тій. Здається, що ті осередки залізли в свої шкарлупини місцевого свого життя й своїх власних інтересів так глибоко й так далеко, що ніби вони знаходяться десь на далеких Вестах, чи навіть в Алясці. А міжтим вони називають себе також Нюйорчанами. Вони, коли роблять яке підприємство, то завжди для „свого товариства", для „своєї школи", для „місцевої цілі", а ніколи не для загально-національної, не для свого Рідного Краю. Вони нібито й не мають свого краю, а приїхали сюди до Америки, як якісь безбатченки. Треба лише дивуватися, на що вони творять організації з українським іменем, коли вони нічого не роблять для того імени й для свого народу.

Звичайно, не бракуе таких самих товариств і в „Давн Тавні", які теж нічого не бачуть поза своєю шкаралупою, звідки час від часу виглядають як слимак, щоби трохи провітритися та „ушкварити" якийсь баль, або пікнік на дохід свого товариства, себто для самих себе. Це у них називається „патріотичною роботою", але коли треба дійсно робити якусь патріотичну роботу, то їх і зі свічкою не знайдеш, а міжтим вони завжди вимагають, щоби инші з „патріотичного обовязку" підпирали їх підприємства.

Ось таке невідрадне вражіння мое, якого я набув підчас мого перебування в Ню Йорку. Ходячи між людьми, я все прислухуюся до їх розмов та приглядаюся до їх роботи. І треба правду сказати, що тепер почув я, що велике заціхавлення викликало уряджeння „Бойового Пікніку", який відбудеться 7 липня. Заціхавлені люди тим, що цей пікнік, крім дорогої для кожного Українця ціли збірки на визвольну-революційну боротьбу в Рідним Краю, буде мати в самім собі багато цікавого. Кожному хочеться побачити й почути того полковника Коновальця, якого імя так часто пригадувалося й пригадується у звязку з минувщою й сучасною визвольною боротьбою українського народу. Всім хочеться почути від нього кілька слів про українську революційно-визвольну боротьбу.

Таксамо ще ніхто не чув про ті вражіння, які виніс з Рідного Краю редактор „Свободи" О. Ревюк, а він перебував там цілих три місяці, відвідавши всі українські землі під Польщею та на Великій Україні. Кожному цікаво довідатися, як тепер жиють наші брати в Рідним Краю, як вони борються за своє краще майбутнє й що вони думають про нас, Американців-емігрантів. Ми вже тут давно не чули живого, правдивого живого слова про життя нашого народу. Ось тому всі надзвичайно заціхавлені почути п. О. Ревюка, бо другої нагоди скоро не буде.

Багато людей не бачило прекрасних виступів балету В. Авраменка, але чули й читали про них так багато цікавого, що тепер горять нетерплячкою побачити на власні очі цю красу й гордість українського національного танку.

Ось це говорить за те, що „Бойовий Пікнік" буде мати небувалий успіх, бо ще багато е й таких, що цікаві на роздачу відзнак бувшим членам Української Армії. Вони хочуть своєю присутністю віддати пошану своїй армії та поляглим героям у визвольній боротьбі, щоби тим підкреслити свою солідарність з Рідним Краєм у його боротьбі за своє визволення.

Від декого чув я справедливе обурення, що в цей день якісь товариства роблять пікнік на дохід для своїх місцевих потреб. Але багато з членів тих товариств самі нарікають на свої уряди й говорять, що все одно вони підуть на „Бойовий Пікнік", а не на той, який так нерозважно робить товариство. Для них інтереси свого народу й краю та виконання патріотичного обовязку е вищими від товариських та місцевих.

Семен Павличенко.

НЕ ТО ГОЖЕ, ЩО ГОЖЕ, А ТО ЩО, МИЛЕ!

Найвибагливіші знатоки вдоволені, слухаючи найновіших рекордів

OKeh Odeon ELECTRIC

але тих, що купуєте в СУРМИ в Ню Йорку.

От візьмім хочби найновійшу пісню:

10" 75 ц.
15585 (ЛУГОМ ІДУ, КОНЯ ВЕДУ, (ПО ДОРОЗІ ЖУК, ЖУК, — дует на сопран і тенор:

ВІН (Йосиф Давиденко):	ВОНА (Віра Барчанівна):
Лугом іду, коня веду, Розвивайся, луже!	Сватай мене, козаченьку, Люблю тебе дуже!
ВОНА:	ВІН:
Ой хоч сватай, хоч не сватай, Та хоч приємлайся, Щоби слава не пропала, Що ти женихався.	Ой колиб ти дівчинонько Була богатенька, Взявбим тебе за рученьку — Повів до батенька.
	ОБОЄ:
Коли любиш, люби дуже, Як не любиш, не жартуйже! Не задавай серцю туги, Не візьмеш ти, візьме другий.	А не другий, візьме третій, А не третій, то четвертий, Не четвертий, візьме пятий, Кращий тебе, ще й богатий!

Отсі пісні викликують чудовий ефект.

Инша найсовійша рекорда, зладжена тим незрівнаним майстром українських шумок, Д. Корнієнком:

10", 75 ц.
15586 (ШУМКА КИЇВСЬКА, (ШУМКА ВЕСНЯНА, — відограна орхестрою Корнієнка.

Кромі тих, треба ще замовити або закупити в СУРМИ в Ню Йорку давнійше видані рекорди, як на пр.:

10" 75 ц.
15584 (Чорні очі — Українська Орхестра з Пасейку, Н. Дж.
(Тромбон сольо: М. Маік. Дірігент: М. Сербенський
(Родина — Укр. Орхестра з Пасейку, Н. Дж. Дірігент: М. Сербенський

М. ЗАЗУЛЯК, барітон.
10 інч. 75 цнт.
15532 (Зеленая рута, жовтий цвіт
(Пропала надія
15537 (Ой не спиться, не лежиться
(Ой гиля білі гуси
15533 (Тропак
(Червона калина
15542 (Гей видно село
(Ой, Україно

Б. САВИЦЬКИЙ, тенор.
15573 (Не хочу бути чоловіком
(Циган на толоці
15577 (Свячене
(Біда

В. САВІЦЬКИЙ і М. ОЛЕНИН.
15572 (Клопіт Микити з жінкою
(Журба Гаврилихи
15576 (Вечірний дзвін — Е. Талпаш
(і М. Оленин.
(Як два серця ся кохають
15575 (Неудача Панчихи,
(часть 1 і 2.

В. БАРЧАНІВНА і Й. ДАВИДЕНКО, дует.
15558 (Ой піду
(Галичанка
15562 (З америки до краю,
(В. Барчанівна за хором.
(Козак відїзджає
15564 (Човник
(Чудасія
15582 (Ох, не люби двох!, дует
(Пікнік, дует.

Д. СТЕЦЕНКО і Й. ДАВИДЕНКО, дует.
15546 (Кохання
(Дві жінки
15556 (Шкільне кохання
(Дуб на дуба повалився

Й. ДАВИДЕНКО, тенор.
15554 (В краю та в Америці
(Любов
15569 (Сміх
(Наша коломийка, інструм.

УКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОН. КВАРТЕТ.
15543 (Чуєш, брате мій
(Ой лопнув обруч
15547 (За Тебе, Україно
(Гій ну хлопці до зброї
15549 (Бачить Бог, бачить Творець
(Сива Зазуленька
15545 (Прометей
(Чумак
15548 (Комар
(Закувала та сива зазуля
15559 (Чижик
(Лесинонька
15568 (Україно, мати, кат сконав
(Який то вітер шумно грає

УКРАЇНСЬКИЙ ХОР.
15555 (Ой на горі чорна хмара
(Сміло, брати

Г. ШАНДРОВСЬКИЙ і ТУШНІВ, дует.
15539 (Коли розлучаються двоє
(Де ти бродиш

МАРІЯ МАШІР, сопран.
15541 (Колиб мені, Господи
(Карі очи

А. РОГАЛЬСЬКИЙ, барітон.
15552 (Тай орав мужик
(Який чорт

С. БОДНАРЧУК.
15565 (Ірчик, пісня
(Колись дівчино мила пісня

П. МАЛЕЦЬ, тенор.
15570 (Думка про старий край
(Любовниця Петра — М. Оленин

УКР. ОРХЕСТРА З ПАСЕЙК, Н. ДЖ.
Сольо: М. Маік, М. Долішний.
Дірігент М. Сербенський.
15583 (Січовий Марш
(Марш У. С. С.

Хто не має повного списку рекордів, нехай зажадає від Сурми. Туди також висилати почтові замовлення.

Кромі українських є в нас також рекорди русскі, польські та инші, видані компанією Окей Одеон. На бажанне висилаємо катальог. — Лише просимо запамятати адресу й звертатися сюди, як до своєї фірми.

SURMA

BOOK AND MUSIC COMPANY,

103 AVENUE A, Tel. DRY DOCK 3752 NEW YORK CITY.

ОТВОРЕНО ВІД 9-тої РАНО ДО 10-тої ВЕЧЕРОМ.

ПРИГАДУЄМО: БАЗАР СУРМА МАЄ НА СКЛАДІ НЕ ЛИШЕ РЕКОРДИ, АЛЕ ТАКОЖ: книжки, шафи на книжки, машини до писання, музичні ноти, фортепяни, музичні інструменти, картки-видівки, рольки для фортепяну, фонографи, радіо-апарати, комбінації фонографів з радіом, фотографічні апарати, кіноматографічні камери для „муві" і т. н., автоматичні пера, чорнило, нотний папір і богато инших річий. — Адреса:

SURMA, 103 AVENUE A, NEW YORK CITY.

МАПА ЛЕМКІВЩИНИ

Появилася докладна національна мапа Лемківщини, на котрій находиться кожде наше село від Попраду і Дунайця — по Уж і Сян. **Мапа в кольорах, розміру 40x32.**

Ціна мапи:

1. Звитої в книжочку і оправленої $1.00
2. Стінної на полотні, оправленої в дерево 5.00

Кожда шеста мапа даром. — Писати до редакції „Лемко":

LEMKO, 302 FAIRMOUNT AVENUE, PHILADELPHIA, PA.

УВАГА! БРУКЛИН, Н. Й., І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

ЗАХОДОМ КОРПОРАЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ

— устроюється —

Величавий ПІКНІК

в неділю, дня 7-го липня (July) 1929 р.

В ФЕЛДМАН ПАРКУ, МЕСПЕТ, Л. АЙ., Н. Й.

ПАРК ОТВОРЕНИЙ ВІД 11тої ГОДИНИ РАНО. ВСТУП 50 ЦЕНТІВ

Пов. Громадяне! Корпорація Укр. Нар. Дому устроює перший Пікнік цього літа в Бруклині і запрошує всі організації і поодиноких осіб прибути громадно і піддержати корпорацію власного дому. Проситься всіх шеровців повести широку агітацію за цим Пікніком.

Весь дохід призначений на Український Народний Дім в Брукліні.

Заряд Корпорації.

155-6

ЯК ЇХАТИ: Брати Гренд Стріт Кару і їхати до Гарісон Евню. **З Ню Йорку:** брати „В. М. Т." Собвей на 14-тій вулиці і їхати до стації Гренд вулиці в Брукліні, там пересісти на Гренд Стріт Кару і їхати до Гаррісон вулиці.

З ЖИТТЯ, НАУКИ Й ТЕХНІКИ.

РОЗВОДИ В ДАВНИХ ЧАСАХ.

Теперішні часи вважають рекордовими під оглядом числа розводів. Та цей погляд несправедливий. Бували часи та країни, в яких розводи і подружі трикутники, а навіть чотирокутники та многокутники належали до модних звичаїв. Під цим оглядом рококові часи, головно в Венеції, значно перевищали нинішню добу.

Ігумен Кое в 1763 році писав про Венеціянців: „Вони жиють люксусово і наскільки передше були замкнені вдома, мають тепер усі можливі свободи. Зависних чоловіків нема зовсім". Інституція „приятеля дому" зв. „чічісбео" була в 18-тім столітті офіціяльна а часто навіть загарантована в шлюбнім контракті. В однім із таких документів, що заховався до нинішних часів, **жінка застерегла собі аж чотирох приятелів і назвала їх по імени.** Були це не так любки, як товариші, які носили за панею плащі і віяльця, оповідали найновіщі сплетні з міста, давали ради у барбера та кравця, словом засоби проти нудьги та скуки, коли чоловік сидів у раді або йшов сам кудись бавитися.

В архівах є неодин характеристичний документ із тих часів. Еміль Вальдман у книжці „Колишні держави" оповідає богато цікавих історій з тих часів. Тодішні Венеціянки, товсті білявки, висиджувалися годинами на дахах до сонця, що надавало їх волоссю ще білішої барви.

Венецькі патриційки (шляхтянки) виховувалися в монастирях на дооколиних островах. Віддавали їх до монастирів не з набожности, а з фінансової політики батьків, які хотіли вдержати спадщину при синах. У цих інститутах було дуже весело. Дівчата брали участь у забавах, балях і маскарадах, що нераз відбувалися в монастирських забудуваннях. Інквізиція (церковний суд) займалася разураз обичаями, які були в монастирях, а з романсів монастирських приходило нераз до дипльоматичних конфліктів.

Розводилися тоді дуже легко. За пять літ (від 1777 до 1782 року) розвелося 293 подружа, а 22 були уневажнені, всі з 500 найвищих патриційських родин, і то переважно з дрібних причин. Джованні Корнаро дістав розвід, бо, як було сказано в свідоцтві лікарським, не міг стерпіти „запаху" своєї жінки. Моральні поняття були тоді дуже елястичні. Одній шляхтянці зроблено закид, що продала свої „ласки" за ключ до оперової льожі. Запротоколована відповідь тої жінки така:

„Це злобна клевета, всі мої приятелі можуть посвідчити, що я роздаю мої ласки даром!"

В КРАТЕРІ ВЕЗУВІЯ.

Вулькан Везувій недалеко міста Неаполя в Італії відомий своїми великими вибухами, які нераз вигублювали все живе, що осідало на склонах і недалеко вулькану.

Від вибухів Везувія погибли старинні міста Помпеї і Геркулянум; в 1631 р. Везувій обернув квітуче неаполітанське побережжа в мертву околицю, в 1794 р. потерпіло декілька міст, а найбільше з усіх Торре-дель-Греко, в 1906 р. мала місце остання загроза Везувія, що знову перемінила зелену й заселену довкруги вулькану місцевість у чорну пустиню.

В часі спокійного й рівномірного ділання Везувія мандрівники дістаються аж на сам вулькан. Це не трудно, бо на вершок Везувія проведена для туристів дротяна електрична залізниця з Неаполя. Але є туристи, котрі тим не вдоволяються і, не звважаючи на небезпеку, спускаються в сам кратер вулькану.

Червоно-жовті, жевріючі клуби диму й пари, що добуваються з головного вершка, глухі громи, які повторяються що три до пять хвилин, потім град каміння, що паде на склони гори, — все це мало примітливе.

Але внутрішні склони валу, вірніше внутрішні склони шийки, не представляють ніякої небезпеки. Мандрівник, що рішився туди попасти, мусить жертвувати на знищення своє взуття. Дорога в долину до основи головного стіжка, це не є злізання крок за кроком, але радше скочування і падення по попелі й затверділій ляві в глибину 70 метрів.

Основа головного стіжка лежить на висоті 1.075 метрів понад уровень моря і покрита є застиглою лявою з часів вибуху в 1924 р. Пара й гази стають де далі густіші. Осліплі й приголомшені мандрівники вертають назад, забираючи із собою на памятку гроші, запечені в кусочки ще мягкої ляви, яка тверде щойно по кількох годинах.

(„Світ").

ПОДЯКА.

Я, низче підписаний, складаю сердечну подяку Головній 17-ій Конвенції У. Н. С. за уділення мені допомоги 50 долярів з фонду запомогового.

Володимир Яськевич,
член від. 203. У. Н. С.

МІТІНГИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

БЕРВІК, ПА. Тов. ім. Грушевського, від. 164, повідомляє своїх членів, що піврічний мітінг відбудеться в неділю, 7. липня, точно в годині 2-ій попол. Проситься членів прийти на мітінг і вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Ник. Калинич, предс.; Мирон Лидо, кас.; Петро Гелетій, секр.

ЛЕЙКВУД, О. Відділ 108 повідомляє своїх членів, що піврічний мітінг відбудеться дня 7. липня, в неділю, в годині 1-і пополудни. Проситься членів явитись на сей мітінг, бо є богато справ до полагодження. Довгуючих членів проситься вирівнати свої вкладки, бо в противнім разі будуть виключнеі з Товариства і У. Н. Союза. — Мих. Колодій, предс.; Ст. Якимів, кас.; Іван Цісельський рек. секр.

КЛІВЛЕНД, О. оТв. ім. Івана Франка, від. 334, повідомляє своїх членів, що піврічні збори відбудуться в неділю, 7. липня, в годині 1-ій попол., в Укр. Нар. Домі. З огляду, що в другу неділю, коли Тов. звичайно відбуває свої збори, відбудеться пікнік Укр. Прав. Церкви, збори прискорюється о одну неділю, щоби не перешкодити. Кождий член повинен прийти на збори, бо є богато важних справ до полагодження; буде справозданиє фінансове за пів року, звіт делегата з 17-тої гол. конвенції У. Н. Союза, справозданиє з представлення і другі важні справи. Не явившийся член заплатить 1 дол. кари, а урядник 2 дол. — Василь Репужинський, гол.; Мих. Гуль, рек. секр.

БЕТЛЕГЕМ, ПА. Сестр. ім. Ольги Бесарабової, від. 47, повідомляє своїх членкинь, що мітінг відбудеться 7-го липня, точно в годині 2-ій пополудни, в Укр. аГли, 3-та і Карбон ул. Проситься усіх членкинь явитися на означений час, бо є важні справи, а іменно наше Сестрицтво від свого заснования вибрало 3 уряднички, бо на початках не було з кого більше вибирати. Нині нас уже єсть красна горстка і є конечністю вибрати контрольорів та дозирателів хорих, а може навіть цілий нови йуряд, бо цего вимагає статут нашої організації. Також проситься, коли котра членкиня знає яку женщину, що ще не є членкинею нашого Сестрицтва, нехай приведе, а ми радо її впишемо, як також дітий. — Марія Заблоцька, предс.; Анастазія Паламар, кас.; Параня Паращак, секр.

ДО АМЕРИКИ! Без ріжниці, чи Ви є американським горожанином, чи ні, Ваша жена і діти можуть приїхати до Америки. То саме відноситься до ФАРМЕРСЬКИХ робітників. Продаємо шифкарти до всіх частей світа. Полагоджуємо всякі старокраєві і американські справи. Споряджуємо контракти купна і продажі, повновласти і т. д. Вишукуємо дати приїзду до Америки і назви кораблів. 144—

ДОЛЯРИ ДО КРАЮ пересилаємо почтою і телеграфічно по найтаньшій ціні.

ЛОТИ І ДОМИ продаємо на НОВІЙ УКРАЇНІ, Н. ДЖ.

По близші інформації заходіть або пишіть до нашого офісу:

THE GLOBE SERVICE CORPORATION,

30 EAST 7th STREET Tel. Orchard 8968 **NEW YORK, N. Y**

ГРОМАДЯНСТВУ ДО ВІДОМА!

Вже є готові ювилейні відзнаки Т-ва „Просвіта". Зроблені з твердого металю, посріблювані, аксидовані на довгій шпильці, надаються до тревалого нашення. Обовязком кождого Українця і Українки батьків і дітей прикрасити в сьому ювилейному році свою груд знаком нашої духової єдности і культурної сили. Для закордону виносить ціна одної штуки 25 амер. центів. Замовляти по можности більшу кількість на адресу:

„PROSVITA" ASS'N, LWOW, RYNOK 10, POLAND, EUROPE.

Львів, в травні 1929 р. — Ювилейний Комітет Т-ва „Просвіта".

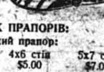

ПАНОВЕ СЕКРЕТАРІ І УРЯДНИКИ ТОВАРИСТВ І БРАТСТВ!

ВАМ ВІДОМО, ЩО НАША ФІРМА ВИРОБЛЯЄ ВСЯКІ РІЧИ, БЕЗ ЯКИХ ВАШІ БРАТСТВА ЧИ ТОВАРИСТВА НЕ МОЖУТЬ ОБІЙТИСЬ.

Коли Ваше Братство чи Товариство потребує народного або американського прапора, церковних хоругов, лент, відзнак, шапок або инших річий, то звернїться до нас з замовленням.

МИ Є САМІ ФАБРИКАНТАМИ І ТОМУ У НАС ДІСТАНЕТЕ ДОБРУ РОБОТУ, А МАТЕРІЯЛ ЛІПШИЙ І В ДЕШЕВШІЙ ЦІНІ ЯК ДЕІНДЕ.

ЦІНИ НАШИХ ПРАПОРІВ:

Американський прапор:

2x3 стіп	3x5 стіп	4x6 стіп	5x7 стіп
$2.50	$4.00	$5.00	$7.00

Український прапор з гербом на обі сторони:

2x3 стіп	3x5 стіп	4x6 стіп	5x7 стіп
$3.25	$6.00	$7.00	$10.00

Кожде Товариство чи Братство потребує все до публичних виступів, як паради, пікніки і прогульки, виступити з своїми прапорами, відзнаками і лентами в шапках.—Просимо щиро всіх Українців удаватись до нас з повним довірєм, бо ми ручимо за тревалість і красу замовлених у нас річий. Ми уділимо Вам всяких інформацій і вишлемо Вам сейчас наш катальог з взірцями і подамо Вам докладну ціну. Не відкладайте, але пишіть на адресу:

EAGLE REGALIA COMPANY
298 Broadway, New York City

НЮ ЙОРК, Н. Й. Укр. Тов. Жеребецька Любов від. 144, повідомляє усіх своїх місцевих і позамісцевих членів і членкинь, що піврічний мітінг відбудеться в суботу, 6-го липня, точно в годині 8-мій вечером, в гали Укр. Нар. Дому, 217 Іст 6-та ул. Проситься всіх членів явитись на означений час, бо є важні справи до полагодження. Довгуючі члени повинні вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. Також проситься тих членів, котрі ще не зложили жертви на Сиротинець У. Н. Союза, щоб були ласкаві принести на сей мітінг. — Д. Чайка, секр.

Не штука.

Гнатович: Моя жінка вже від року не слухає сплетнів.

Кубович: Чому?

Гнатович: Оглухла.

НА ПРОДАЖ 2-поверховий дім, 6 кімнат і штор, відповідний на який не будь бизнес. Наразі я сам держу в сім шторі бизнес з черевиками. Ванна, гез, електрика, вода, на розі головної улиці (Prospect Ave. і Magnolia St.), один блок від школи, мінута ходу від стації, гарадж на 2 авта. Дім побудований на 2-ох корнерових лотах 50x100. Ціна $7,000, готівкою $3,500, решта на догідні сплати. Приходіть або пишіть до: 155,7,9

STEPHEN SUPICH,
Prospect Ave., & Magnolia St.,
P. O. Box 807,
New Cassel, Westbury, L. I., N. Y.

Feen-a-mint
The Laxative
You Chew
Like Gum
No Taste
But the Mint
At Druggists—15c, 25c

КУПУЄМО І ПРОДАЄМО РОСІЙСЬКІ ПРОЦЕНТОВІ БОНДИ
Американські Бонди і Шери.
—Пересилаємо гроші—
на УКРАЇНУ, до РОСІЇ, ЛИТВИ, ЛАТВІЇ, ПОЛЬЩІ.

ZIMMERMAN & FORSHAY
170 BROADWAY, NEW YORK.
Фірма істнує 56 літ.

FLIT
KILLS FLIES MOSQUITOES Quicker!

ПРОГУЛЬКА :—: ДО :—: ГАЛИЧИНИ

УКРАЇНСЬКЕ ІМІГРАЦІЙНЕ БЮРО
враз з
ҐАРАНТІ ТРОСТ КОМПАНІ

уряджують велику прогульку на великім і скорім кораблі Ред Стар Лінії, ЛАПЛЯНД, відпливаючого 13-го липня. Прогулька буде під проводом нашого представника, котрий заопікується прогульковцями аж до Тернополя. Подорож в обі сторони $170, в обі сторони до Львова $197. В одну сторону до Львова $120, включаючи податки. Для негорожан постараємося з Вашингтону о перміт там і назад добрий на один рік.

Купіть шифкарту у вашого приятеля.

Свої зголошення шліть сейчас на понизшу адресу: 126—

WASIL HAPANOVICH
5 Belmont Avenue,
NEWARK, N. J.

RED STAR LINE
INTERNATIONAL MERCANTILE MARINE CO.,
No. 1 BROADWAY, NEW YORK

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ПОШУКУЮ Пазі з дому Максимович зі села Хлопчиці, повіт Рудки. Хто би о ній знав, або вона сама, нехай зголоситься до: 156-7

НИКОЛАЙ МАКСИМОВИЧ ГАЛЬБЕР,
80-11 — 25th Ave.,
Jackson Heights, L. I., N. Y.

ПОТРІБНО чоловіка з кількома сячами долярів; знаменита пропозиція, нема ніякого ризика. Голоситись: **K. GOS, Knopf St., Manville, N. J.**

САМОТНИЙ пошукує старшої дівчини або молодої вдови у віці від 25 до 35 літ, може бути з одною дитиною, до заряду дому. Я маю 38 літ і свій власний бизнес. Ласкаві зголошення слати на адресу: 156-5

MARTIN KOVALIUK,
75 Madison Ave., New York City.

ХТО З УКРАЇНЦІВ хотів би купити великий корнеровий лот при Fullerton Ave., Elmwood Park, Chicago, Ill., прошу голоситись на адресу:

PRESHLAK PAUL,
308 Helen St., McKees Rocks, Pa.

ФАРМА 23 АКРИ, овочевий сад, вода пливе через фарму, дім 7 кімнат і другі забудовання, понад 1000 курий, корова, кінь, безроги, недалеко міста, спродає старший чоловік каліка. Ціна $5,500, готівкою $2,500. Голоситись **K. GOS, Knopf St., Manville, N. J.,** одна стація за Bound Brook, N. J.

НА ПРОДАЖ „КЕНДІ СТОР" в гарнім положенню, можна виробити добрий бизнес. Надається для двох старших людей, рент, руми зі сторои $25.00.

ВАСИЛЬ ШИМКО,
215 Franklin St., Brooklyn, N. Y.

ПРОДАЄ ДОМИ В МІСТІ НЮ ЙОРКУ
Українська Фірма
S. FESOLOWICH & N. KOBZISTY, EXCHANGE REALTY CO.,
41 East 7th St., New York City.
Tel. Orchard 9677. 16—

НОВЕ УКРАЇНСЬКЕ

похоронне заведення в Шікаго отворив Іван Оленець. Обслуга точна і дуже умірковані ціни. 140—

JOHN OLENEC,
2245 W. Huron Street, Chicago, Ill.
Тел. офісу: West 2056 — Тел. домашний: Nevada 8585

ОГОЛОШЕННЯ.

В нас є до винаймлення стор, для будь якого бізнесу.

UKRAINIAN LABOR BUSINESS CORP.,
57-59 BEACON ST., NEWARK, N. J.

INTERNATIONAL MOVING & EXPRESS CO.

Перевозимо меблі, пяна, в Ню Йорку і околиці, а також в подальші місцевости, по найнизших цінах. Голосіться або кличте: 107—

M. ZORAWICK
438 E. 9th ST., NEW YORK CITY.
Tel. Stuyvesant 7950.

DR. N. M. HNATYSHYN,
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР-ХІРУРГ
2191 PROFESSOR STREET,
Tel. Atlantic 2054. CLEVELAND, O.
Проти Українського Банку.

ФАРМА 40 АКРІВ, засіяна, дім 5 кімнат, барна і другі нові забудовання, всюди світло електричне, всі заряди і машинерія, недалеко міста. Хто перший зголоситься до купна, то певно не пожалує, бо вартість сеї фарми о много більша. Спродається для поділу фамілії. Ціна $6,500, готівкою $3,000. Голоситись: 155-7

A. GILESKI,
Box 609, Manville, N. J.

ФАРМИ БІЛЬШІ І МЕНЬШІ

продаються дешево, всюди, а також міняємо за доми. 154-5

V. KRUGLAK,
151 AVE. A., NEW YORK CITY.

ФАРМА 108 АКРІВ, засаджена і засіяна, земля першої кляси, троха ліса, ріка на фармі, овочевий сад, дім 9 кімнат, другі забудовання і всякого рода машинерія, 22 корови, 3 гарні коні, 1500 курий, безроги, качки і гуси. Фарма недалеко міста. Місячний дохід з фарми понад $450. Ціна $16,000, готівкою $7,000. Фарма та найкрасше загосподарована, варта далеко більше. Довгі літа в одних руках. Голоситись: **K. GOS, Knopf St., Manville, N. J.** 155-7

ВАСИЛЬ І МАРІЯ МУЗИКА
УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ

ДВА ОФІСИ:
NORTH SIDE: 2157 W. Chicago Ave. Phone: Brunswick 7767 або 7768
SOUTH SIDE: 4954 So. Hermitage Ave. Phone: Hemlock 5500.
CHICAGO, ILL.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНИМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ.
129 E. 7th STREET, NEW YORK CITY
Telephone: Orchard 2568